

Glavne poruke

- Dvije godine nakon početka razorne pandemije COVID-19, ovogodišnji Indeks percepcije korupcije (CPI) pokazuje da u cijelom svijetu nivo korupcije stagnira. Uprkos obvezama na papiru, 131 država nije postigla značajan napredak u borbi protiv korupcije tokom posljednje decenije, a ove godine 27 zemalja je na istorijski najnižim pozicijama prema CPI. U međuvremenu, ljudska prava i demokratija širom svijeta su ugroženi. Analize TI pokazuju kako su smanjenje količine novca u izbornim kampanjama i veće učešće javnosti u procesima donošenja odluka ključni faktori za suzbijanje korupcije.
- Analiza TI pokazuje da je poštivanje ljudskih prava ključno u borbi protiv korupcije. Od 2012. godine stotinjak zemalja stagnira ili nazaduje sa građanskim slobodama, a korupcija potkopava sposobnost vlada da garantuju ljudska prava svojih građana.
- Više od dvije trećine zemalja ili 68% su ostvarile rezultat ispod 50 na CPI listi, dok je globalni prosjek tek 43.
- Od 2012. godine 25 zemalja ostvarilo je značajan napredak u vidu povećanja CPI dok su 23 zemlje značajno pokvarile svoj rezultat. U posljednjih pet godina najveći pad bilježe Kanada, Honduras, Nikaragva dok su najznačajniji napredak u borbi protiv korupcije posljednjih godina ostvarile Armenija, Angola i Južna Koreja.

CPI osnove

- CPI analizira percepciju korupcije u javnom sektoru, te pozicionira 180 zemalja na osnovu 13 nezavisnih studija i anketa stručnjaka i poslovnih subjekata.
- Indeks koristi skalu od 0 do 100, gdje 0 predstavlja najveći mogući stepen korupcije, dok 100 predstavlja potpuno odsustvo korupcije.
- Najbolje zemlje su Danska, Finska i Novi Zeland sa indeksom od 88. Na samom dnu se nalaze Venecuela sa indeksom 14, Sirija i Somalija sa 13 i Južni Sudan sa 11.
- Region sa najvišim prosječnim indeksom je Zapadna Evropa čiji CPI u prosjeku iznosi 66. Najgori regioni su Podсахarska Afrika sa prosječnim CPI 33 te Istočna Evropa i Centralna Azija sa prosječnim CPI od 36.

Ljudska prava i korupcija

- Ove godine fokus analize je bio odnos između kršenja ljudskih prava i korupcije. Narušavanje ljudskih prava i smanjenje demokratije ima za posljedicu jačanje autoritarnih režima, što zauzvrat dovodi do većeg nivoa korupcije.
- Visoku korupciju, koju počine visoki zvaničnici, obično prati iznošenje javnih sredstava iz zemlje i kršenje ljudskih prava. Analiza TI pokazuje da takva korupcijska šema – koju često olakšavaju napredne ekonomije koje imaju dobar CPI – omogućava pojačanje represije i dopušta autokratama da:
 1. **Uživaju u opljačkanim sredstvima**, angažuju svoje saučesnike, bankare, advokate i posrednike u prometu nekretninama u glavnim finansijskim centrima gdje mogu sačuvati svoju nelegalnu dobit, nagrađivati svoje prijatelje i dalje koncentrisati svoju moć.
 2. **Operu svoj ugled u inostranstvu**. Podmićivanjem stranih političara i angažovanjem zapadnih agencija za odnose s javnošću i lobija, autoritarni i kleptokratski režimi ublažavaju međunarodni pritisak na njihovo evidentno kršenje ljudskih prava.
 3. **Izbjegnu odgovornost**. Kroz zloupotrebu tajnih i fiktivnih kompanija i anonimna ulaganja, oni koji su uključeni u korupciju mogu sakriti svoja nedjela od organa za provođenje zakona i pravosuđa i izbjeći posljedice.

Trenutni val autoritarizma nije vođen državnim udarima i nasiljem, već postepenim nastojanjima da se potkopa demokratija. To obično počinje napadima na građanska i politička prava, nastojanjima da se potkopa autonomija regulatornih i organa za provođenje izbora, te kontrolom medija. Takvi napadi omogućavaju korumpiranim režimima da izbjegnu odgovornost i kritiku, stvarajući okruženje za cvjetanje korupcije. Više korupcije može dovesti do ograničenja

građanskih sloboda, dok manje građanskih sloboda otežava borbu protiv korupcije.

Preporuke

USPOSTAVA I POŠTIVANJE PRAVA NEOPHODNIH ZA ODGOVORNOST VLASTI

Vlade bi trebale ukinuti sva nesrazmjerna ograničenja slobode izražavanja, udruživanja i okupljanja uvedena od početka pandemije. Osiguravanje pravde za zločine protiv zaštitnika ljudskih prava također moraju biti prioritet.

OBNOVA I JAČAJTE INSTITUCIONALNE PROVJERE VLASTI

Javna nadzorna tijela kao što su agencije za borbu protiv korupcije i vrhovne revizorske institucije moraju biti nezavisne, dobro opremljene i ovlaštene za otkrivanje i sankcionisanje nezakonitih radnji. Parlamenti i sudovi također bi trebali biti u funkciji sprečavanja prekoračenja izvršne vlasti.

BORBA PROTIV TRANSNACIONALNE KORUPCIJE

Vlade u naprednim ekonomijama trebaju popraviti sistemske slabosti koje omogućavaju da prekogranična korupcija ostane neotkrivena ili nesankcionisana. Moraju se zatvoriti rupe u zakonima, regulisati profesionalne agencije koje omogućavaju finansijski kriminal i osiguravaju da korumpirani pojedinci i njihovi saučesnici izbjegavaju pravdu

PODRŽAVATI PRAVO NA INFORMACIJE O JAVNOJ POTROŠNJI

Kao dio napora za oporavak od COVID-19, vlade moraju ispuniti svoje obećanje sadržano u političkoj deklaraciji UNGASS-a iz jula 2021. da će u javne nabavke uključiti mjere borbe protiv korupcije. Maksimalna transparentnost javne potrošnje štiti živote.

Deset najgore pozicioniranih država po CPI 2021:

Država	Indeks	Pozicija
Turkmenistan	19	169
Ekvatorijalna Gvineja	17	172
Libija	17	172
Avganistan	16	174
Sjeverna Koreja	16	174
Jemen	16	174
Venecuela	14	177
Somalija	13	178
Sirija	13	178
Južni Sudan	11	180

Deset nabolje pozicioniranih država po CPI 2021:

Država	Indeks	Pozicija
Danska	88	1
Finska	88	1
Novi Zeland	88	1
Norveška	85	4
Singapur	85	4
Švedska	85	4
Švajcarska	84	7
Nizozemska	82	8
Luksemburg	81	9
Njemačka	80	10

CPI 2021. Istočna Evropa i Centralna Azija

Država	Indeks	Pozicija
Gruzija	55	45
Armenia	49	58
Crna Gora	46	64
Bjelorusija	41	82
Kosovo	39	87
Sjeverna Makedonija	39	87
Srbija	38	96
Turska	38	96
Kazahstan	37	102
Moldavia	36	105
Albanija	35	110
Bosna i Hercegovina	35	110
Ukrajina	32	122
Azerbejdžan	30	128
Rusija	29	136
Uzbekistan	28	140
Kirgistan	27	144
Tadžikistan	25	150
Turkmenistan	19	169

Bosna i Hercegovina

BiH je posebno istaknuta u regionalnom izvještaju za Istočnu Evropu i Centralnu Aziju gdje je sa rezultatom **35**, koji je isti kao i prošle godine, i dalje na najnižoj ocjeni od 2012. godine.

Trenutna politička kriza koja produbljuje etničke podjele i ugrožava samo postojanje zemlje, podgrijava sumnje u to koji su interesi i motivi ključnih protagonista, jer skreće pažnju javnosti sa kršenja ljudskih prava i blokira važne antikorupcijske reforme koje BiH treba da provede. Kriza ugrožava i održavanje predstojećih opštih izbora u Bosni i Hercegovini, a blokirane su prijeko potrebne izborne reforme koje bi osigurale transparentno financiranje kampanje i nezavisno provođenje izbora bez pritiska na birače.

U međuvremenu, novinari se suočavaju s verbalnim prijetnjama, tužbama i fizičkim napadima, a vlasti nastavljaju manipulirati medijima. Također, zakoni o zaštiti zviždača se neadekvatno provode, pri čemu se sudske presude često ignorišu, a zviždači zastrašuju. Nemogućnost sudova da procesuiraju slučajeve korupcije, posebno visoke korupcije, još je jedna ozbiljna posljedica kontinuirane zloupotrebe moći. Za svaki značajan napredak u borbi protiv korupcije, vlasti se moraju baviti tim pitanjima i donijeti zakone o sukobu interesa, javnim nabavkama i omogućiti reformu pravosuđa.

S prosječnom ocjenom 36 od 100, Istočna Europa i Centralna Azija su još uvijek druga regija s najslabijim rezultatima CPI. U Centralnoj Aziji vlade su koristile COVID-19 kao izgovor za uvođenje ograničenja prava i odgovornosti, dok su populističke vlade u Istočnoj Europi ozbiljno suzbijale slobodu izražavanja i okupljanja koja su potrebna za ukazivanje na korupciju.

Srbija pored Bosne i Hercegovine drugu godinu za redom ostaje na najnižem nivou od 2012. godine, zemlja se više ne smatra demokratijom nego hibridnim režimom, a vlast je postala poznata po snažnom uticaju na medije, zastrašivanju kritičara i nepoštenim izborima. Kosovo sa ocjenom 39 napreduje, a ova zemlja je pokazala istinsku volju za borbom protiv korupcije istražujući potencijalno korumpirane lidere i usvajanjem strategije o vladavini prava. Također, nakon nekoliko godina pada, rezultat Sjeverne Makedonije (39) skočio je za 4 boda u odnosu na prošlu godinu. Zemlja je preduzela korake u procesuiranju visokih zvaničnika za korupciju i jačanje nezavisnih nadzornih institucija.

Istočna Evropa i Centralna Azija

INDEKS PERCEPCIJE KORUPCIJE 2021

[#cpi2021](https://twitter.com/cpi2021)

CPI REZULTAT U REGIONU

57 Slovenija

47 Hrvatska

46 Crna Gora

39 Kosovo*

39 S. Makedonija

39 Srbija

35 Albanija

35 BiH

www.ti-bih.org

Države sa boljim CPI 2021 od Bosne i Hercegovine

Država	indeks	pozicija		indeks	pozicija		indeks	pozicija		indeks	pozicija
Danska	88	1	Barbados	65	29	Slovačka	52	56	Indija	40	85
Finska	88	1	Vahami	64	30	Armenia	49	58	Maldivi	40	86
Novi Zeland	88	1	Katar	63	31	Grčka	49	58	Kosovo	39	87
Norveška	85	4	Južna Koreja	62	32	Jordan	49	58	Kolumbija	39	87
Singapur	85	4	Portugal	62	32	Namibija	49	58	Etiopija	39	87
Švedska	85	4	Litvanija	61	34	Malezija	48	62	Gvajana	39	87
Švajcarska	84	7	Španija	61	34	Hrvatska	47	63	Maroko	39	87
Nizozemska	82	8	Izrael	59	36	Kuba	46	64	Sjeverna Makedonija	39	87
Luksemburg	81	9	Latvia	59	36	Crna Gora	46	64	Surinam	39	87
Njemačka	80	10	Sveti Vincent i Grenadini	59	36	Kina	45	66	Tanzanija	39	87
Ujedinjeno Kraljevstvo	78	11	Zelenortska Ostrva	58	39	Rumunija	45	66	Vijetnam	39	87
Hong Kong	76	12	Kostarika	58	39	Sao Tome i Principe	45	66	Argentina	38	96
Kanada	74	13	Slovenija	57	41	Vanuatu	45	66	Brazil	38	96
Island	74	13	Italija	56	42	Jamajka	44	70	Indonezija	38	96
Irska	74	13	Poljska	56	42	Južna Afrika	44	70	Lesoto	38	96
Estonija	74	13	Sveta Lucija	56	42	Tunis	44	70	Srbija	38	96
Austrija	74	13	Bocvana	55	45	Gana	43	73	Turska	38	96
Australija	73	18	Dominika	55	45	Mađarska	43	73	Gambija	37	102
Belgija	73	18	Fidži	55	45	Kuvajt	43	73	Kazahstan	37	102
Japan	73	18	Gruzija	55	45	Senegal	43	73	Šri Lanka	37	102
Urugvaj	73	18	Češka	54	49	Solomonska Ostrva	43	73	Obala Slonovače	36	105
Francuska	71	22	Malta	54	49	Bahrein	42	78	Ekvador	36	105
Sejšeli	70	23	Mauricijus	54	49	Benin	42	78	Moldavia	36	105
Ujedinjeni Arapski Emirati	69	24	Grenada	53	52	Burkina Faso	42	78	Panama	36	105
Butan	68	25	Kipar	53	52	Bugarska	42	78	Peru	36	105
Tajvan	68	25	Ruanda	53	52	Istočni Timor	41	82	Bosna i Hercegovina	35	110
Čile	67	27	Saudijska Arabija	53	52	Bjelorusija	41	82			
Sjedinjene Američke Države	67	27	Oman	52	56	Trinidad i Tobago	41	82			

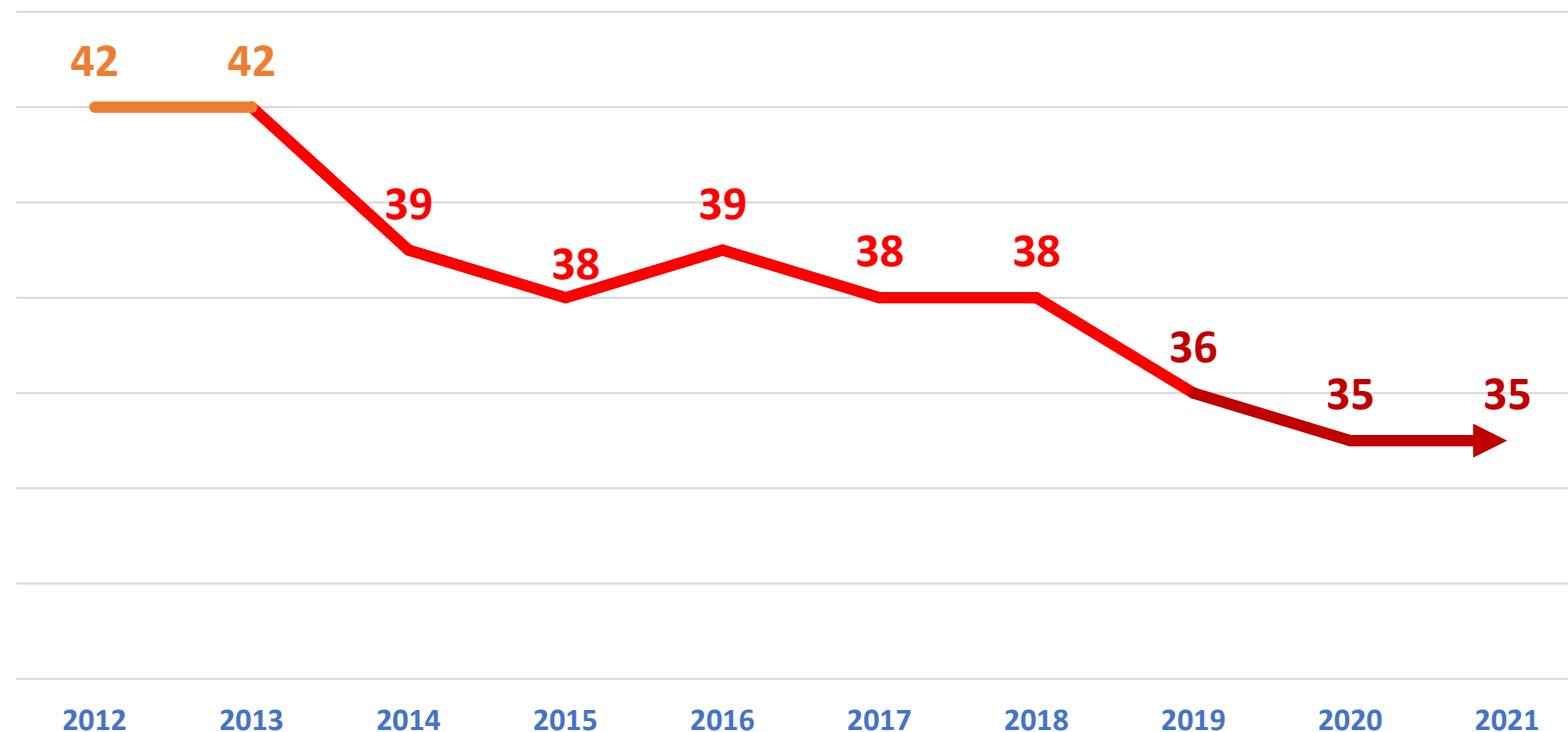
Države sa gorim CPI 2021 od Bosne i Hercegovine:

<i>Država</i>	<i>indeks</i>	<i>pozicija</i>		<i>indeks</i>	<i>pozicija</i>		<i>indeks</i>	<i>pozicija</i>
Bosna i Hercegovina	35	110	Togo	30	128	Honduras	23	157
Albanija	35	110	Kenija	30	128	Irak	23	157
Malavi	35	110	Angola	29	136	Zimbabve	23	157
Mongolija	35	110	Liberija	29	136	Eritreja	22	161
Tajland	35	110	Mali	29	136	Kongo	21	162
El Salvador	34	115	Rusija	29	136	Gvineja Bisao	21	162
Siera Leone	34	115	Mauritanija	28	140	Čad	20	164
Egipat	33	117	Mijanmar	28	140	Komori	20	164
Nepal	33	117	Pakistan	28	140	Haiti	20	164
Filipini	33	117	Uzbekistan	28	140	Nikaragva	20	164
Zambija	33	117	Kamerun	27	144	Sudan	20	164
Alžir	33	117	Kirgistan	27	144	Burundi	19	169
Estvatini	32	122	Uganda	27	144	Dominikanska Republika	19	169
Ukrajina	32	122	Bangladeš	26	147	Turkmenistan	19	169
Gabon	31	124	Madagaskar	26	147	Ekvatorijalna Gvineja	17	172
Meksiko	31	124	Mozambik	26	147	Libija	17	172
Niger	31	124	Gvatemala	25	150	Avganistan	16	174
Papua Nova Gvineja	31	124	Gvineja Bisao	25	150	Sjeverna Koreja	16	174
Azerbejdžan	30	128	Iran	25	150	Jemen	16	174
Bolivija	30	128	Tadžikistan	25	150	Venecuela	14	177
Džibuti	30	128	Libanon	24	154	Somalija	13	178
Dominikanska Republika	30	128	Nigerija	24	154	Sirija	13	178
Laos	30	128	Centralnoafrička Republika	24	154	Južni Sudan	11	180
Paragvaj	30	128	Kambodža	23				

Države regiona i susjedne zemlje po trendu promjene CPI za period od 2012. do 2021:

<u>Država</u>	<u>2021</u>	<u>2020</u>	<u>2019</u>	<u>2018</u>	<u>2017</u>	<u>2016</u>	<u>2015</u>	<u>2014</u>	<u>2013</u>	<u>2012</u>
Slovenija	57	60	60	60	61	61	60	58	57	61
Grčka	49	50	48	45	48	44	46	43	40	36
Hrvatska	47	47	47	48	49	49	51	48	48	46
Crna Gora	46	45	45	45	46	45	44	42	44	41
Rumunija	45	44	44	47	48	48	46	43	43	44
Bugarska	42	44	43	42	43	41	41	43	41	41
Srbija	38	38	39	39	41	42	40	41	42	39
Bosna i Hercegovina	35	35	36	38	38	39	38	39	42	42
Kosovo	39	36	36	37	39	36	33	33	33	34
Albanija	35	36	35	36	38	39	36	33	31	33
Sjeverna Makedonija	39	35	35	37	35	37	42	45	44	43

Bosna i Hercegovina

INDEKS PERCEPCIJE KORUPCIJE (CPI) 2021

<i>Država</i>	<i>indeks</i>	<i>pozicija</i>						
Danska	88	1	Katar	63	31	Namibija	49	58
Finska	88	1	Južna Koreja	62	32	Malezija	48	62
Novi Zeland	88	1	Portugal	62	32	Hrvatska	47	63
Norveška	85	4	Litvanija	61	34	Kuba	46	64
Singapur	85	4	Španija	61	34	Crna Gora	46	64
Švedska	85	4	Izrael	59	36	Kina	45	66
Švajcarska	84	7	Latvia	59	36	Rumunija	45	66
Nizozemska	82	8	Sveti Vincent i Grenadini	59	36	Sao Tome i Principe	45	66
Luksemburg	81	9	Zelenortska Ostrva	58	39	Vanuatu	45	66
Njemačka	80	10	Kostarika	58	39	Jamajka	44	70
Ujedinjeno Kraljevstvo	78	11	Slovenija	57	41	Južna Afrika	44	70
Hong Kong	76	12	Italija	56	42	Tunis	44	70
Kanada	74	13	Poljska	56	42	Gana	43	73
Island	74	13	Sveta Lucija	56	42	Mađarska	43	73
Irska	74	13	Bocvana	55	45	Kuvajt	43	73
Estonija	74	13	Dominika	55	45	Senegal	43	73
Austrija	74	13	Fidži	55	45	Solomonska Ostrva	43	73
Australija	73	18	Gruzija	55	45	Bahrein	42	78
Belgija	73	18	Češka	54	49	Benin	42	78
Japan	73	18	Malta	54	49	Burkina Faso	42	78
Urugvaj	73	18	Mauricijus	54	49	Bugarska	42	78
Francuska	71	22	Grenada	53	52	Istočni Timor	41	82
Sejšeli	70	23	Kipar	53	52	Bjelorusija	41	82
Ujedinjeni Arapski Emirati	69	24	Ruanda	53	52	Trinidad i Tobago	41	82
Butan	68	25	Saudijska Arabija	53	52	Indija	40	85
Tajvan	68	25	Oman	52	56	Maldivi	40	86
Čile	67	27	Slovačka	52	56	Kosovo	39	87
Sjedinjene Američke Države	67	27	Armenia	49	58	Kolumbija	39	87
Barbados	65	29	Grčka	49	58	Etiopija	39	87
Vahami	64	30	Jordan	49	58	Gvajana	39	87

<i>Država</i>	<i>indeks</i>	<i>pozicija</i>						
Maroko	39	87	Alžir	33	117	Gvineja Bisao	25	150
Sjeverna Makedonija	39	87	Estvatini	32	122	Iran	25	150
Surinam	39	87	Ukrajina	32	122	Tadžikistan	25	150
Tanzanija	39	87	Gabon	31	124	Libanon	24	154
Vijetnam	39	87	Meksiko	31	124	Nigerija	24	154
Argentina	38	96	Niger	31	124	Centralnoafrička Republika	24	154
Brazil	38	96	Papua Nova Gvineja	31	124	Kambodža	23	157
Indonezija	38	96	Azerbejdžan	30	128	Honduras	23	157
Lesoto	38	96	Bolivija	30	128	Irak	23	157
Srbija	38	96	Džibuti	30	128	Zimbabve	23	157
Turska	38	96	Dominikanska Republika	30	128	Eritreja	22	161
Gambija	37	102	Laos	30	128	Kongo	21	162
Kazahstan	37	102	Paragvaj	30	128	Gvineja Bisao	21	162
Šri Lanka	37	102	Togo	30	128	Čad	20	164
Obala Slonovače	36	105	Kenija	30	128	Komori	20	164
Ekvador	36	105	Angola	29	136	Haiti	20	164
Moldavia	36	105	Liberija	29	136	Nikaragva	20	164
Panama	36	105	Mali	29	136	Sudan	20	164
Peru	36	105	Rusija	29	136	Burundi	19	169
Albanija	35	110	Mauritanija	28	140	Dominikanska Republika	19	169
Bosna i Hercegovina	35	110	Mijanmar	28	140	Turkmenistan	19	169
Malavi	35	110	Pakistan	28	140	Ekvatorijalna Gvineja	17	172
Mongolija	35	110	Uzbekistan	28	140	Libija	17	172
Tajland	35	110	Kamerun	27	144	Avganistan	16	174
El Salvador	34	115	Kirgistan	27	144	Sjeverna Koreja	16	174
Siera Leone	34	115	Uganda	27	144	Jemen	16	174
Egipat	33	117	Bangladeš	26	147	Venecuela	14	177
Nepal	33	117	Madagaskar	26	147	Somalija	13	178
Filipini	33	117	Mozambik	26	147	Sirija	13	178
Zambija	33	117	Gvatemala	25	150	Južni Sudan	11	180